

1. Ulusal Eğitimde Dijital Dönüşüm Sempozyumu

Program ve
Bildiri Özetleri
Kitabı

24-26 Ekim | October 2020

sempozyum.erbakan.edu.tr/EDD



NECMETTİN ERBAKAN
ÜNİVERSİTESİ
EREĞLİ EĞİTİM
FAKÜLTESİ



1. Ulusal Eğitimde Dijital Dönüşüm Sempozyumu
Program ve Bildiri Özetleri Kitabı, 24-26 Ekim 2020

E-ISBN
978-605-700-69-81

Grafik & Tasarım
Büşra UYAR
Muhammed Sami TEKİN
Mustafa ALTINTEPE

Tüm Hakları Saklıdır /All Rights Reserved

** Kitapta yazılı olan her türlü bilginin ve yorumun sorumluluğu yazarların kendilerine aittir.*

Kasım, 2020

- * Bu eserin tüm hakları Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları'na aittir. Fotokopi yöntemiyle çoğaltılamaz, kaynak gösterilmedikçe resim, şekil vb'leri kullanılamaz.*
- * Kitapta yazılı olan her türlü bilginin ve yorumun sorumluluğu yazarların kendilerine aittir.*



Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

İÇİNDEKİLER

Kurullar	1
Program Kitapçığı	5
Bildiri Özetleri	
İffet AKSOY <i>Erken Okuryazarlıkta Animasyon Araçları</i>	12
Büşra ACER, Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN <i>Türkiye'de Yürütülen Sosyobilimsel Konu Temelli Çalışmaların Tematik İçerik Analizi</i>	14
Mustafa SARITEPECİ, Uğurcan SERT <i>Eğitim Ortamlarında Siber Aylaklık Ölçeği Üniversite Formu Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması</i>	16
Nesime CAN <i>Çocuk Cinsel İstismarını Önleme: Çevirim İçi ve Çevirim Dışı Platformlar İçin Öneriler</i>	19
Beyza AKSU DÜNYA, Sema SULAK, Mehmet Can DEMİR, Eda AKDOĞDU <i>Covid-19 Salgını Döneminde Acil Uzaktan Eğitim ve Ölçme Değerlendirme</i>	21
Büşra SARI, Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN <i>Bilimin Doğası Öğretimiyle İlgili Etkileşimli Kısa Hikâye Tasarımı: Canan Dağdeviren Örneği</i>	23
Celal BOYRAZ, Burçin TÜRKCAN <i>İlkokulda Çocuklarla Felsefe Kolaylaştırıcısı Olmak: Bir Eylem Araştırması</i>	25
Burcu YAPAR, Alperen AVCI <i>"Özelim Eğitimdeyim" Uygulaması Hakkındaki Görüşlerin İncelenmesi</i>	27
Serkan İPEKÇİ <i>Türkiye ve Dünya'daki Eğitim Süreçlerinde Elektronik Kitap Veri Tabanları Kronolojisi: Hiperkitap Veri Tabanı Örneği</i>	29

Elif Emir ÖKSÜZ <i>Engelli Danışanlarla Çalışmak</i>	30
Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN, Zeynep ŞİMŞİR <i>Topluma Hizmet Uygulamaları Dersinin Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Beceri Özelliklerinin Gelişimine Etkisi</i>	32
Gökhan IZGAR <i>İlkokul Hayat Bilgisi Ders Kitabında Yer Alan Soruların Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi</i>	34
Zeynep ŞİMŞİR, Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN <i>Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersinin Öğretmen Adaylarının Araştırma Kaygılarına ve Araştırma Öz-Yeterliliklerine Etkisi</i>	36
Mustafa SARITEPECİ <i>Sosyal Etkiye Duyarlık Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması</i>	38
Abdulkadir HAKTANIR <i>İntihar Düşüncesi Olan Danışanlar İle Çalışmak ve İntihar Risk Değerlendirilmesi</i>	41

Sempozyum Onur Kurulu

Prof. Dr. Cem ZORLU
Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Bülent DİLMAÇ
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi Dekanı

Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı

Doç. Dr. Mustafa SARITEPECİ - *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Düzenleme Kurulu

Doç. Dr. Ahmet Oğuz AKTÜRK
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Bekir DOĞAN
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Canan SEVİNÇ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Hatice YILDIZ DURAK
Bartın Üniversitesi

Doç. Dr. Hafize GÜMÜŞ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Kemal İZCİ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Nihan ARSLAN
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Ruhan KARADAĞ YILMAZ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Serhat ARSLAN
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Selçuk PEKER
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Tuğba HORZUM
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Abdulkadir HAKTANIR
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Celalettin ÇELEBİ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Emel TOPBAŞ TAT
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Gökhan IZGAR
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Hüseyin GÜLEÇ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Rahime Filiz AĞMAZ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Serap YILMAZ ÖZELÇİ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Vesile ALBAYRAK
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Yakup YILMAZ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Gürbüz ÇALIŞKAN
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Zeynep ŞİMŞİR
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Arş. Gör. Talat Tarık DEMİR
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Adnan KULAKSIZOĞLU
Biruni Üniversitesi

Prof. Dr. Bülent DİLMAÇ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Erhan ERTEKİN

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan BACANLI
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Mustafa BALOĞLU
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Mustafa YAVUZ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Sedat SEVER
Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Soner DURMUŞ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Süleyman SOLAK
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Şahin KESİCİ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Mehmet Gültekin
Anadolu Üniversitesi

Prof. Dr. Ömer BEYHAN
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Sedat SEVER
Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Canan ASLAN
Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Ahmet KURNAZ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Hatice YILDIZ DURAK
Bartın Üniversitesi

Doç. Dr. Ömür GÜRDOĞAN BAYIR
Anadolu Üniversitesi

Doç. Dr. Sayım AKTAY
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Doç. Dr. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ
Aksaray Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Beyza AKSU DÜNYA
Bartın Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Berrin Genç ERSOY
TED Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Gül ÖZÜDOĞRU
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Işıl TAŞ
Biruni Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Süleyman ARSLANTAŞ
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Yahya Han ERBAŞ
Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi

Dr. Bekir GÜLER
Bartın Üniversitesi

Dr. Çiğdem AKKANAT
Milli Eğitim Bakanlığı

Dr. Elif Emir ÖKSÜZ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dr. Funda ERGÜLEÇ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Dr. Nesime CAN
Ankara Üniversitesi

Öğr. Gör. Fatih KOÇAK
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Öğr. Gör. Hasan Celal BALIKÇI
Harran Üniversitesi

Öğr. Gör. Mustafa ALPSÜLÜN
Harran Üniversitesi

Öğr. Gör. Ümit Savaş TAŞKESEN
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Program Kitapçığı

1. Gün- 24.10.2020 Cumartesi	
10.00 11.00	Açılış Konuşmaları Prof. Dr. Cem ZORLU <i>Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörü</i> Prof. Dr. Bülent DİLMAÇ <i>Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dekanı</i> Doç. Dr. Mustafa SARITEPECİ <i>Necmettin Erbakan Üniversitesi</i> Doç. Dr. Hafize GÜMÜŞ <i>Necmettin Erbakan Üniversitesi</i>
11.00 12.00	PANEL: Otizmde Uygulamalı Davranış Analizi Moderatör: Dr. Öğr. Üyesi Süleyman ARSLANTAŞ Panelistler: Öğrt. Gör. Fatih KOÇAK, Öğrt. Gör. Ümit Savaş TAŞKESEN
11.00 12.00	Etkinlik Adı: Eleştirel Düşünme Öğretimi Etkinliği Düzenleyen: Doç. Dr. Muhittin ÇALIŞKAN
12.30 14.30	Etkinlik Adı: Çocuklar İçin Felsefe Etkinliği Düzenleyen: Dr. Öğr. Üyesi Işıl TAŞ
14.00 15.00	Çağrılı Konuşma: Değişen Dünyada Eğitim ve Öğretmen Çağrılı Konuşmacı: Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN Moderatör: Doç. Dr. Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN

14.00 16.00	Bildiri Oturumu-1: Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Serap YILMAZ ÖZELÇİ 1. İffet AKSOY, Erken Okuryazarlıkta Animasyon Araçları. 2. Büşra ACER, Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN Türkiye’de Yürütülen Sosyobilimsel Konu Temelli Çalışmaların Tematik İçerik Analizi. 3. Mustafa SARITEPECİ, Uğurcan SERT Eğitim Ortamlarında Siber Aylaklık Ölçeği Üniversite Formu Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. 4. Nesime CAN, Çocuk Cinsel İstismarını Önleme: Çevrimiçi ve Çevrimdışı Platformlar için Öneriler (26.10.2020 - 11.00-12.30) 5. Beyza AKSU DÜNYA, Sema SULAK, Mehmet Can DEMİR, Eda AKDOĞDU, Covid-19 Salgını Döneminde Acil Uzaktan Eğitim ve Ölçme Değerlendirme (26.10.2020 - 11.00-13.00)
15.00 16.30	Çağrılı Konuşma: Türkçe Öğretimi ve Okuma Kültürü Çağrılı Konuşmacı: Prof. Dr. Sedat SEVER Moderatör: Dr. Gürbüz ÇALIŞKAN
15.00 17.00	Bildiri Oturumu-2 Oturum Başkanı: Doç. Dr. Kemal İZCİ 1. Büşra SARI, Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN, Bilimin Doğası Öğretimiyle İlgili Etkileşimli Kısa Hikâye Tasarımı: Canan Dağdeviren Örneği. 2. Celal BOYRAZ, Burçin TÜRKCAN, İlkokulda Çocuklarla Felsefe Kolaylaştırıcısı Olmak: Bir Eylem Araştırması. 3. Burcu YAPAR, Alperen AVCI Özel eğitimdeyim Uygulaması hakkında Görüşlerin İncelenmesi. 4. Serkan İPEKÇİ, Türkiye ve Dünya’daki eğitim süreçlerinde elektronik kitap veri tabanları kronolojisi: Hiperkitap veritabanı örneği. 5. Elif EMİR ÖKSÜZ, Engelli Danışanlarla Çalışmak (25.10.2020 - 13.00-14.00)

16.00 17.30	Etkinlik Adı: Citavi ile referans yönetimi ve bilgi organizasyonu Etkinliği Düzenleyen: Hasan Celal BALIKÇI
16.30 17.30	Kitap Oturumu: Etkinliklerle İlkokulda Fen Öğretimi Editörler: Doç. Dr. Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN, Dr. Çiğdem AKKANAT
16.45 17.45	Etkinlik Adı: Dikkat Eksikliği Etkinliği Düzenleyen: Dr. Öğr. Üyesi Süleyman ARSLANTAŞ
17.30 18.30	Kitap Oturumu: Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Ödev Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Süleyman ARSLANTAŞ, Dr. Öğr. Üyesi Celalettin ÇELEBİ
19.00 20.00	Kitap Oturumu: Erken Okuryazarlık Becerilerinin Gelişiminde Teknoloji Kullanımı Editörler: Dr. Yahya Han Erbaş, Dr. Rahime Filiz Ağmaz
20.00 21.00	Etkinlik Adı: Yaratıcı Yazma Etkinliği Düzenleyen: Dr. Gürbüz ÇALIŞKAN
20.30 22.00	Kitap Oturumu: Dijital Çağda Öğretme-Öğrenme Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Serap YILMAZ ÖZELÇİ, Dr.Öğr.Üyesi Yakup YILMAZ
2. Gün- 25.10.2020 Pazar	
10.00 12.00	Etkinlik Adı: Etkin Düşünme: Zihin Haritaları Etkinliği Düzenleyen: Öğrt. Gör. Ümit Savaş TAŞKESEN
10.00 12.00	Etkinlik Adı: Her Yönüyle Üstün Yetenekliler Etkinliği Düzenleyen: Doç. Dr. Ahmet KURNAZ
12.00 13.00	Etkinlik Adı: Yaratıcı Düşünme Etkinliği Etkinliği Düzenleyen: Doç. Dr. Ahmet Kurnaz
13.00 14.00	Etkinlik Adı: Engelli Danışanlarla Çalışmak Etkinliği Düzenleyen: Dr. Öğretim Görevlisi Elif Emir ÖKSÜZ

13.00 15.00	Bildiri Oturumu 3 Oturum Başkanı: Doç. Dr. Ruhan KARADAĞ YILMAZ 1. Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN, Zeynep Şimşir Topluma Hizmet Uygulamaları Dersinin Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Beceri Özelliklerinin Gelişimine Etkisi. 2. Gökhan IZGAR İlkokul Hayat Bilgisi Ders Kitabında Yer Alan Soruların Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi 3. Zeynep ŞİMŞİR, Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersinin Öğretmen Adaylarının Araştırma Kaygılarına ve Araştırma Öz-Yeterliklerine Etkisi 4. Mustafa SARITEPECİ Sosyal Etkiye Duyarlık Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması 5. Abdulkadir HAKTANIR İntihar Düşüncesi Olan Danışanlar İle Çalışmak ve İntihar Risk Değerlendirmesi (25.10.2020 - 15.00-16.30).
14.00 15.30	PANEL: Nitelikli Ödev Moderatör: Dr.Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN Panelistler: Prof. Dr. Mehmet Gültekin Doç.Dr. Ömür Gürdoğan Bayır Dr. Öğr. Üyesi Berrin Genç Ersoy
15.00 16.30	Etkinlik Adı: İntihar Düşüncesi Olan Danışanlar İle Çalışmak ve İntihar Risk Değerlendirmesi Etkinliği Düzenleyen: Dr. Öğretim Üyesi Abdulkadir HAKTANIR
16.30 17.30	Kitap Oturumu: İlkokulda Öğrenme Aktivitelerine Dayalı Teknoloji Entegrasyonu Editörler: Doç. Dr.Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN Doç. Dr. Mustafa SARITEPECİ
16.30 17.30	Etkinlik Adı: Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatı Etkinliği Düzenleyen: Dr. Gürbüz ÇALIŞKAN
17.30 19.30	Etkinlik Adı: Otizmde Etkinlik Çizelgeleri Etkinliği Düzenleyen: Öğrt. Gör. Fatih KOÇAK

18.30 20.30	Kitap Oturumu: Dijital Çağda Hayat Boyu Öğrenme Editörler: Doç. Dr. Hatice YILDIZ DURAK Doç. Dr. Mustafa SARITEPECİ
19.00 20.00	Kitap Oturumu: Karakter ve Değer Eğitimi Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Gökhan IZGAR Prof. Dr. Bülent DİLMAÇ
3. Gün- 26.10.2020 Pazartesi	
10.30 12.00	Etkinlik Adı: Teknoloji destekli ücretsiz nitel veri analizi uygulamaları Etkinliği Düzenleyen: Doç. Dr. Sayım AKTAY
11.00 13.00	PANEL: Uzaktan Eğitim Deneyimlerinin Değerlendirilmesi: Eğitim 4.0 şafağında Eğitim 1.0 Uygulamaları Moderatör: Dr. Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN Panelistler: Dr. Öğretim Üyesi Beyza AKSU DÜNYA Doç. Dr. Hatice YILDIZ DURAK, Doç. Dr. Mustafa SARITEPECİ
11.00 12.30	Etkinlik Adı: Çocuk Cinsel İstismarını Önleme: Çevrim İçi ve Çevrim Dışı Platformlar İçin Öneriler Etkinliği Düzenleyen: Dr. Öğretim Görevlisi Nesime CAN
13.00 14.00	Etkinlik Adı: Doğru Soru Sorma Etkinliği Düzenleyen: Dr. Öğr. Üyesi Süleyman ARSLANTAŞ
14.00 16.00	PANEL: Dijital Çağda Öğretmen Yeterlikleri Moderatör: Dr. Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN Panelistler: Doç. Dr. Mustafa DOĞRU Doç. Dr. Sedef CANBAZOĞLU BİLİCİ Doç. Dr. Hatice YILDIZ DURAK
19.00 20.00	Kitap Oturumu: Okul Öncesi Eğitimde Dijital Teknoloji ve Öğrenme Editörler: Dr. Rahime Filiz Ağmaz, Dr. Funda Ergüleç

Bildiri Özetleri

Erken Okuryazarlıkta Animasyon Araçları

İffet AKSOY

*Çanakkale 18 Mart Üniversitesi,
Temel Eğitim Bölümü Ereğli/Konya*

Bildiri No: 01, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

Erken çocukluk dönemi, insan gelişimindeki bilişsel, fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimin en hızlı olduğu 0-8 yaş aralığını kapsamaktadır. Bu kritik dönemdeki gelişim her çocukta farklı hız ve özellikle devam ederken öğrenme, sağlıklı bir rehber eşliğinde, bireysel ya da çevresel uyarıcıların etkisi ile edinilen ve bireyde iz bırakan kalıcı deneyimlerdir. Tüm dünyada Erken Çocukluk Gelişim Programları, bu kritik dönemin en sağlıklı ve nitelikli gelişimine destek vermeyi hedefleyen tüm girişimleri ve öğrenme faaliyetlerini içermektedir. Erken Çocukluk Gelişim Programları içerisinde yer alan erken okuryazarlık becerilerine yönelik öğrenme faaliyetleri bu yaş grubu çocukların öğrenme stilleri dikkate alınarak planlanmalı ve geliştirilmelidir. Erken çocukluk dönemi öğrenme stillerini belirleme ve değerlendirmeye yönelik geliştirilen Çocuklar İçin Öğrenme Stilleri İndeksi (ÇİÖSİ) verilerine göre çocukların genel olarak aktif/sezgisel/görsel ve sıralı (analitik) öğrenciler olduğu bulunmuştur. ÇİÖSİ üzerinde yapılan betimsel istatistik sonuçlarına göre aktif öğrenme %65 ve görsel öğrenme %67 ile en baskın öğrenme stilleri olarak belirlenmiştir. Tüm dünyada bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler doğrultusunda hızla ilerleyen ve günümüz öğretim teknolojilerinin yeni araştırma konusu ve yükselen değeri olan animasyon araçları görsel-işitsel öğrenme araçlarının başında gelmektedir. Araştırma, animasyon araçlarının erken çocukluk dönemindeki yerini ve erken okuryazarlık becerilerine katkılarını güncel araştırmalar üzerinden ortaya koymayı planlarken aynı zamanda mevcut animasyon araçlarını erken çocukluk dönemi gelişim özellikleri ve erken okuryazarlık becerileri kategorileri

dikkate alarak uygulama örnekleri ile irdelemeyi hedef almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğretim teknolojileri, erken okuryazarlık, animasyon araçları, erken çocukluk.

Türkiye’de Yürütülen Sosyobilimsel Konu Temelli Çalışmaların Tematik İçerik Analizi

Büşra ACER, Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya

Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi, Konya

Bildiri No: 02, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

Sosyobilimsel konular (SBK) öğrencilerin eleştirel düşünmesine, diyalog kurmasına, tartışmasına, karar vermesine etken olan konuları içermektedir. SBK’lar bilimin ve toplumun etkileşiminden meydana gelmiş, bilimsel boyutlu konulardır. Bu konular; tartışmaya açık, kesin sonuçları olmayan, açık uçlu ikilemlerdir. Küresel ısınma, klonlama, aşılama, nükleer enerji santrallerinin kurulması ile ilgili konular güncel SBK’lara örnek olarak verilebilir. İlgili literatür, SBK’nın sınıf ortamında öğretiminin çok önemli olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla SBK’lar hakkında yeni çalışma alanlarının ve genel eğilimlerin belirlenebilmesi açısından genel bir taramaya ihtiyaç olduğu düşünülmüştür. Bu nedenle mevcut çalışmada SBK’lar ile ilgili çalışmaların tematik içerik analizinin yapılması hedeflenmiştir. Tematik içerik analizinin kullanıldığı bu çalışmada, Türkiye’de 2012-2020 yılları arasında yürütülen SBK temelli çalışmalara ulaşmak ve incelemek amacıyla; ulusal veri tabanları taranmıştır. Belirlenen kriterlere uygun 42 makale yayın yılı, amaç, örneklem düzeyi, örneklem sayısı, yöntem/ desen, veri toplama aracı, veri analiz yöntemi, çalışılan konu, sonuç ve öneri parametreleri dikkate alınarak incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre; SBK ile ilgili araştırmaların son dönemlerde sıklıkla yürütüldüğü, farklı tartışmalı konuların ele alındığı, öğretim uygulamaları sonucunda öğrenciler ve öğretmenler ile öğretmen adayları üzerinde etkili sonuçların elde edildiği görülmüştür. Ayrıca SBK; argümantasyon ve okul dışı öğrenme çalışmaları ile birlikte ele alınmış ve SBK’ya dayalı öğretimin diğer yöntemlerle kullanımı

sonucunda etkisinin arttığı görülmüştür. Bununla birlikte SBK'ya dayalı öğretimin fen bilimleri dışındaki disiplinlerde de yapılması önerilmiş ve öğretmenler ile öğretmen adaylarına yönelik SBK eğitimlerine önem verilmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğretmen eğitimcileri, program geliştiriciler ve araştırmacılar için; SBK ile ilgili çalışmaların, fen bilimlerinin dışındaki diğer disiplin alanlarına yayılarak toplumun genelini ilgilendiren konular hakkında farkındalık kazandırma çalışmalarının yürütülmesi, SBK ile ilgili çalışmalarda incelenen konuların sadece GDO, nükleer santraller ve termik santralle sınırlı kalmaması için güncel ve farklı SBK'ların ele alınması ve SBK ile ilgili karar alma becerileri konusunda çalışmaların yürütülmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyobilimsel konu, tartışmalı konular, tematik içerik analizi

Eğitim Ortamlarında Siber Aylaklık Ölçeği Üniversite Formu Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Mustafa SARITEPECİ, Uğurcan SERT

*Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi, Konya
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya*

Bildiri No: 03, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

Siber aylaklık kavramı, iş ortamlarında bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) araçlarının girmesi ve İnternet erişim olanaklarının yaygınlaşması ile çalışanlar arasında bu araçların ve sağlanan İnternet erişiminin iş görevleri ile ilgili olmayan kişisel amaçlar çerçevesinde kullanımının yaygınlaşması sonucunda ortaya çıkmıştır. Eğitim ortamlarında da BİT kullanımının yaygınlaşması, öğrencilerin mobil cihaz sahipliği oranlarındaki artış ve İnternet erişim olanaklarındaki yaygınlaşma, siber aylaklık davranışını eğitim ortamları için de önemli bir konu haline getirmiştir. Eğitim ortamlarında siber aylaklık davranışlarının öğrenme-öğretme verimliliğini genel olarak olumsuz etkilediği söylenebilir. Bundan dolayı çoğu zaman öğrenme-öğretme faaliyetleri açısından olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Bu durum eğitim ortamlarında öğrencilerin siber aylaklık davranışlarının düzeyini ve ilişkili olduğu yapıları ortaya koyma ve bunlara yönelik önlem alma için ölçme aracı ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır. Literatürde her ne kadar eğitim ortamlarında siber aylaklık ile ilgili çeşitli ölçekler olsa da yapı ve madde bağlamında çeşitli güncellemelere ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu ihtiyaç doğrultusunda çalışmada eğitim ortamlarındaki siber aylaklık davranış düzeylerini belirlemek için kullanılacak geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek amaçlanmıştır. Bu bağlamda literatürde sıklıkla kullanılan çeşitli ölçekler ve alanyazın incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda 26 maddelik taslak form oluşturulmuştur. Hazırlanan taslak formla ilgili ölçek geliştirme açısından tecrübeli ve eğitim ortamlarında siber aylaklık ile ilgili

çeşitli çalışmaları olan iki uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Sonrasında, bir grup üniversite öğrencisiyle pilot uygulama gerçekleştirilmiş ve ölçek maddeleri anlaşılabilirlik bağlamında tekrar gözden geçirilmiştir. Oluşturulan nihai ölçek ve demografik bilgileri içeren çevrimiçi form aracılığıyla gönüllülük esasına dayalı olarak 113 erkek ve 199 kadın olmak üzere toplam 312 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Toplanan verilerin Kaiser Meyer Olkin katsayısı .926 olarak hesaplanmış ve Bartlett's Test of Sphericity $p < .01$ düzeyinde anlamlıdır ($\chi^2 = 5350.412$, $p = .000$). Bu değerler siber aylaklık ölçeği veri setinin açımlayıcı faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Açımlayıcı faktör analizi (AFA) sonucunda özdeğeri 1'den büyük 5 faktörlü bir yapı oluşmuştur. İki faktörün öz değeri her ne kadar 1'in üzerinde olsa da açıklayıcılığı %5'in altında kalmış ve bu iki faktörde 2'şer madde yer almıştır. Ayrıca bu iki faktördeki maddelerle birlikte toplam beş maddenin faktör yüklenmesi .45 altında kaldığından bu maddeler çıkarılarak AFA tekrarlanmıştır. Analiz sonuçlarına göre öz değeri 1'den büyük 3 faktör oluşmuştur. AFA sonucunda iki maddenin binişiklik oluşturduğu ve üç maddenin faktörlerin tamamında .45'in altında faktör yük değerlerine sahip oldukları belirlenmiştir. Bu maddeler çıkarılarak AFA tekrarlanmış ve üç faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Faktörlerden, "Sosyal Amaçlı Siber Aylaklık (SASA)" 9 madde ve %48.95 açıklayıcılığa, "Akademik Amaçlı Siber Aylaklık (AASA)" 4 madde ve %11.32'i açıklayıcılığa ve "Oyun Amaçlı Siber Aylaklık (OASA)" 3 madde ve %8.46 açıklayıcılığa sahiptir. Faktörlerde yer alan maddelerin faktör yük değerleri .62-.93 arasında yer almaktadır. AFA ile ortaya çıkan yapının uygunluğunu kontrol etmek için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA sonucunda incelenen Standartlaştırılmış Artık Kovaryanslara (Standardized Residual Covariances) göre üç maddenin (SASA faktöründen 2 madde, AASA faktöründe 1 madde) diğer boyutlardaki maddelerin bazılarıyla arasındaki değerler 2.58 üzerinde olduğu tespit edilmiştir. "2,58"den büyük değerler problemliler olarak ele alınır. Bundan dolayı bu maddeler analizden çıkarılmıştır. Düzeltme önerileri uygulandıktan sonra DFA tekrarlanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre kabul edilebilir ve iyi uyum değerleri elde edilmiştir ($X^2/df = 2.689$ RMSEA=.74, CFI=965 , GFI=926). Faktör yapısında DFA ile birlikte değişiklikler meydana gelmesi sebebiyle

AFA tekrarlanmıştır. AFA sonucunda 3 faktörlü yapı korunmuş, açıklanan varyans %68.73'ten %72.61'e çıkmış (SASA %49.547, AASA %13.250, OASA %9.812) ve madde faktör yük değerleri .71-.92 arasında değiştiği belirlenmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliği kontrol edildikten sonra 3 faktörlü yapısına ait iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin geneline ait iç tutarlılık katsayısı .91 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlarda SASA'da .94, AASA'da .84 ve OASA'da .77 olarak hesaplanmıştır. Buna göre 13 madde ve 3 boyutlu eğitim ortamlarında siber aylıklık ölçeğinin güvenilir ve geçerli bir yapıya sahip olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Siber aylıklık, eğitim ortamlarında siber aylıklık, ölçek geliştirme, üniversite öğrencileri.

Çocuk Cinsel İstismarını Önleme: Çevirim İçi ve Çevirim Dışı Platformlar için Öneriler

Nesime CAN

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara

Bildiri No: 04, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

İhmal, bir çocuğun bakımı ve gelişimi için ihtiyacı olan yiyecek, giysi, barınak, gözetim veya tıbbi yardımın sağlanamaması durumudur. İstismar ise bireylerin ve özellikle yetişkinlerin olumsuz bir davranışla çocuğa zarar verme durumu olarak tanımlanabilir. Davranışın niteliğine ve çocukta yarattığı etkiye göre istismar üçe ayrılır; bunlar duygusal, fiziksel ve cinsel istismar olarak sıralanabilir. Bu istismar türleri arasında çocuk cinsel istismarı maalesef ki ülkemizde yaygın olarak karşılaşılan sorunlardan biridir. Öyle ki, Millî Eğitim Bakanlığı'nın 2018-2019 öğretim yılı için belirlediği iki genel rehberlik hizmeti hedefinden biri ihmal ve istismardan korunma olmuştur. Alanyazın incelendiğinde çocukları eğitecek anne-babalar ve eğitimcilerin cinsel istismar hakkında yeterli bilgi ve donanıma sahip olmadıkları ifade edilmektedir. Çocukların ailelerinden sonra en çok birlikte zaman geçirdikleri yerler olan, okullardaki okul psikolojik danışmanlarının ve eğitimcilerin cinsel istismar konusunda çocukları, ebeveynleri ve meslektaşlarını bilinçlendirmekle sorumlu oldukları hatırlanmalıdır. Bu süreçte hem yasal hem de etik sorumluluklarla ilgili farkındalık yaratmak oldukça önemlidir. Ayrıca adli ihbar süreci de uygulamada kafa karışıklığı yaşanmasına sebep olan noktalardan biridir. Tüm bu durumlar göz önüne alınarak hazırlanan bu eğitimde, istismar konusu detaylıca ele alınacak, çocuk cinsel istismarı konusunda özellikle okul psikolojik danışmanlarının yasal ve etik sorumluluklarının altı çizilecektir. 2020 yılının Ağustos ayında güncellenmiş olan Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat da temel alınarak,

hem okullarda hem de rehberlik araştırma merkezlerinde görev yapan psikolojik danışmanlar için uygulamaya yönelik koruma ve önleme çalışmalarına öneriler getirilecektir. Kanıta dayalı yani veriye dayalı olarak etkililiği kanıtlanmış önleme programlarından yola çıkılarak katılımcılara uygulamaya dönük ve yapıcı öneriler sunulacaktır. Ayrıca günümüzde dijital dönüşümün bir parçası olarak, ihtiyaçlar doğrultusunda gelişen ve değişen, psikolojik danışma rehberlik hizmetleri kapsamında çevirim içi platformlar da göz önünde bulundurularak yapılabilecek çalışmalarla ilgili öneriler sunulacaktır. Dijitalleşmenin istismar konusunda çocuklar için farklı problemler yaratabileceğinin de altı çizilerek önlenmesi konusunda yapılabilecek çalışmalara alternatifler sunmak bu eğitim kapsamında ele alınacak konulardan bir diğeri olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk cinsel istismarı, önleme, psikolojik danışman, kanıta dayalı önleme

Covid-19 Salgını Döneminde Acil Uzaktan Eğitim ve Ölçme Değerlendirme

Beyza AKSU DÜNYA, Sema SULAK,

Mehmet Can DEMİR, Eda AKDOĞDU

Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

Bildiri No: 05, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

Bu çalışmada öğretim elemanlarının acil uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme bağlamında deneyim, öncelik ve ihtiyaçlarını belirlenmesi, yapılan ihtiyaç analizi sonuçları çerçevesinde çevrimiçi eğitim portalının içeriğinin oluşturulması ve içinde bulunduğumuz döneme ve geleceğe yönelik ölçme değerlendirme uygulamalarına ilişkin önerilerde bulunulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Katılımcılar, ilk aşamada ölçüte dayalı, ikinci aşamada uygun örnekleme yaklaşımları benimsenerek belirlenmiştir. Verilerin elde edilmesi için yapılan 3-4 kişilik odak grup görüşmelerine Fen, Mühendislik ve Mimarlık (n=14), Eğitim (n=8), Sağlık Bilimleri (n=5), Tıp ve Diş Hekimliği (n=4), Spor Bilimleri (n=4), Güzel Sanatlar (n=4), Edebiyat (n=3), İslami İlimler (n=3), İktisadi İdari Bilimler (n=2) fakültelerinden ve Meslek Yüksekokullarından (n=7) katılımcılar seçilmiş, toplamda 54 akademik personel ile çalışma yürütülmüştür. Veriler MaxQDA programı kullanılarak tematik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda akademik personellerin acil uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme yaklaşımlarını belirlerken hem öğrencilerin hem de çalıştıkları kurumların beklentilerini göz önüne aldıkları ve en sık kullanılan yöntemin çoktan seçmeli sınavlar ve ödevler olduğu tespit edilmiştir. Acil uzaktan eğitimde, akademisyenlerin ölçme ve değerlendirme bağlamında kullanılan öğretim yönetim sistemleri kaynaklı, öğrenci kaynaklı güçlüklerin yanı sıra, sınav hazırlama-uygulamaya ilişkin ve yönetimsel güçlüklerle karşılaştıkları belirlenmiştir. Belirtilen güçlükleri

aşmak için akademisyenlerin uzaktan eğitim merkezlerine, internet kaynaklarına, meslektaş görüşlerine, makale, kitap ve yayınevlerine başvurdukları görülmüştür. Akademik personelin ihtiyaç ve beklentileri göz önüne alınarak oluşturulan Ölçme ve Değerlendirme Destek Portalının içeriğinde “Nasıl ölçelim, Dijital araçlar, Uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme yöntemleri, Rubrikler, Sıkça sorulan sorular, Temel kavramlar” başlıklı yedi modüle yer verilecektir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda UZEM bünyesinde ölçme değerlendirme uzmanları istihdam edilmesi, ölçme değerlendirme uygulamalarında kurumsal standartlarla birlikte ders yürütücüsünün özerkliğinin sağlanması ve akademik personele dijital ölçme araçları, alternatif ölçme değerlendirme yöntemleri, soru yazma ve rubrik hazırlama gibi başlıklarda destek sağlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Acil Uzaktan Eğitim, Ölçme Değerlendirme, Covid-19

Bilimin Doğası Öğretimiyle İlgili Etkileşimli Kısa Hikâye Tasarımı: Canan Dağdeviren Örneği

Büşra SARI, Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN

*Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya
Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi, Konya*

Bildiri No: 06, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

Bilimin doğası; bilmenin bir yolu, bilim ve bilimsel bilginin doğasında yer alan inanç ve değerler olarak tanımlanmaktadır. Bilimin doğası öğretiminde; bilimsel bilginin değişebilirliği, bilimsel bir araştırma için tek bir metodun olmayışı, bilimsel araştırmalarda yaratıcılığın önemli rolü, teori ve kanunlar arasındaki ilişki, gözlem ve çıkarım arasındaki fark, bilimin sübjektif yönü ile bilimde sosyal ve kültürel içeriğin rolüne değinilmektedir. Bilimin doğası konusunda yapılan öğretim, okul öncesinden yükseköğrenime kadar uzamakta ve her kademedede bilimin doğası ile ilgili farklı özelliklere değinilmektedir. İlkokul düzeyinde ise bilimin doğası ile ilgili olarak bilimin bir insan çabası olduğu düşüncesi yerleştirilmeye çalışılmaktadır. Bilimin doğası konusunun öğretimiyle ilgili olarak literatür, açık-doğrudan yaklaşım, dolaylı yansıtıcı yaklaşım ve tarihsel yaklaşımı işaret etmektedir. İlgili bu yaklaşımların kullanımına ise eğitim kademelerine ve bilimin doğasının hangi özelliklerinin öğretilmesine göre karar verilmektedir. Buna göre ilkokul kademesinde öğrencilerin somut işlemler döneminde olması ve yürütülecek etkinliklerin amacına hizmet etmesi açısından açık- doğrudan yaklaşımın kullanılması uygun görülmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin dikkatini çekmek ve etkileşimin artırılmasını sağlamak için hikayelerle entegre edilmiş açık- doğrudan yaklaşımın kullanımı daha etkili sonuçlar vermektedir. Bu çalışmada da ilkokul 4.sınıf öğrencilerine, bilimin bir insan çabası olduğu düşüncesini yerleştirmek amacıyla etkileşimli kısa hikâye tasarımının yapılması amaçlanmıştır. Çalışmada

dijital öyküleme yöntemiyle etkileşimli bir kısa hikâye tasarımı yapılmıştır. Öncelikle “bilim insanı” imajını yerleştirmek ve öğrencilerin yakın çevresinden örnek sunmak amacıyla kadın bilim insanlarından Canan Dağdeviren seçilmiştir. Ardından Dağdeviren’in yaşamı, etkileşime imkân tanıyan kısa bir hikâyeye dönüştürülmüştür. Hikâye için oluşturulan senaryo uzman görüşüne sunulmuş, hikâye panosu hazırlanmış, hikâye uygun kaynaklar yardımıyla dijital ortama taşınmış ve nihayet hikâye tamamlanmıştır. İlgili literatürde özellikle ilkökul döneminde, dijital öyküleme yöntemiyle bilimin doğasına yönelik etkileşimli kısa hikâye tasarımına rastlanılmamıştır. Ancak gerek eğitimin dijital dönüşüm sürecine dâhil edilmesi gerekse eğitimde dijital öykülerin sıklıkla kullanılması, bilimin doğası öğretiminde de bu kullanımı desteklemektedir. İlgili literatüre katkı sunması ve yürütülecek araştırmalara örnek olması açısından hazırlanan bu tasarımın sınıf ortamında uygulanarak etkileri incelenebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilimin doğası, dijital öyküleme, etkileşimli kısa hikâye

İlkokulda Çocuklarla Felsefe Kolaylaştırıcısı Olmak: Bir Eylem Araştırması

Celal BOYRAZ, Burçin TÜRKCAN

*Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Bayburt
Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Eskişehir*

Bildiri No: 07, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

Türkiye’de olduğu gibi birçok ülke düşünme becerilerini eğitim yoluyla bireylere kazandırabilmek için eğitim programlarında önemli güncellemeler gerçekleştirmiştir. Öğretim programlarında “analitik düşünme, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, karar verme, problem çözme” gibi düşünme becerileri kazandırılması gereken beceriler arasında yer almıştır. Ancak öğretim programlarının uygulayıcısı olan öğretmenlerin bu programları uygulayacak becerilerle donanmış olması gerekmektedir. Çünkü öğrencilere düşünme becerilerinin kazandırılmasında en büyük sorumluluk öğretmenlere düşmektedir. Öğretim programlarının hedeflediği düşünme becerilerinin geliştirilmesini amaç edinmiş bir öğretmen için en uygun düşünme eğitimi yaklaşımının en bilinen adıyla (Philosophy for Children) ya da diğer ismiyle (Philosophy with Children) (PwC) olduğunu söyleyebiliriz. PwC yaklaşımının bireysel ve toplumsal katkıları düşünüldüğünde okul öncesi eğitimden üniversite eğitimine kadar her eğitim basamağında uygulanması yararlı olacaktır. Yaklaşımın eğitimde kullanılmasının en anlamlı olacağı basamak ilkokuldur. Örgün eğitimin ilk ve önemli bir basamağını oluşturan ilkokul, daha ileri eğitim basamaklarının temelini oluşturması ve bu basamakta edinilen bilgi ve becerilerin bireylerin daha sonraki öğrenim yaşantılarını etkilemesi bakımından önemli bir işleve sahiptir. Alanyazın incelemesi araştırmacıda, bir sınıf öğretmenin PwC yaklaşımını derslerinde nasıl kullanabileceği, uygulamada ne gibi sorunlarla karşılaşp bu sorunların üstesinden nasıl gelineceği ve PwC kolaylaştırıcısı olmasının nasıl sağlanacağı konuları merak

uyandırmıştır. Ayrıca PwC yaklaşımının ilkökul düzeyinde nasıl kullanılabileceği sorusu eylem araştırmasını gündeme getirmiş ve bu sürecin Hayat Bilgisi dersinde yürütülmesi düşüncesi ortaya çıkmıştır. Çocuğun içinde yaşadığı doğal ve toplumsal olgu ve olayları bilmek, onları anlamak, yorumlamak, kestirmek, ilke, genelleme ve yöntemleri yeni olgularda kullanmak gibi düşünsel ve sanatsal alanları da içeren davranışları kazanmak zorunda olduğu gerçeği bu düşüncede önemli rol oynamıştır. Sonuç olarak, araştırmanın amacı, ilkökul üçüncü sınıf öğrencilerinin Hayat Bilgisi dersi kapsamında Çocuklarla Felsefe yaklaşımı ile düşünme ve iletişim becerilerinin nasıl geliştirilebileceğini ortaya koymaktır. Araştırma kapsamında tespit edilen sorunların öğretmenlerin gelişimi sayesinde döngüsel olarak çözülebileceği öngörüldüğünden yöntem olarak araştırmada, eylem araştırması benimsenmiştir. Araştırmanın katılımcıları, 2018-2019 öğretim yılında Bayburt il merkezinde bulunan bir ilkökulda 20 kişiden oluşan üçüncü sınıf öğrencileri ve sınıf öğretmenidir. Araştırmada nitel veri toplama yöntemlerinden gözlem, görüşme, alan notları, günlükler, geçerlik komitesi toplantı tutanakları ve kişisel bilgi formlarından yararlanılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler, 15.10.2018-30.04.2019 tarihleri arasında toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde sistematik analitik analiz süreci takip edilmiş ve veriler içerik analizi yaklaşımı kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma kapsamında öncelikle sınıfta düşünme ve iletişim becerilerinin kazandırılmasına yönelik mevcut durum tespiti gerçekleştirilmiştir. Daha sonra öğretmene Çocuklarla Felsefe yaklaşımı eğitimi verilerek Hayat Bilgisi dersinde bu yaklaşımın kullanımına dönük sekiz eylem planı döngüsü gerçekleştirilmiştir. Bu süreç boyunca yapılan gözlem ve görüşmeler sonucu öğretilerde Çocuklarla Felsefe yaklaşımını uygulamaya dönük gelişmeler olduğu ve bu gelişmelerin öğrencilerin birtakım becerilerini olumlu yönde etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda uygulamaya ve ileriki araştırmalara yönelik birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çocuklarla Felsefe, İlkokul, Sınıf öğretmeni, Eylem araştırması.

“Özelim Eğitimdeyim” Uygulaması Hakkındaki Görüşlerin İncelenmesi

Burcu YAPAR, Alperen AVCI

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Milli Eğitim Bakanlığı

Bildiri No: 08, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

Özel eğitime gereksinim duyan bireylerin sayısı gün geçtikçe artmaktayken bu bireylerin ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik uygulamalar da çeşitlilik göstermeye başlamıştır. Son yıllarda teknolojiye yaşanan gelişmeler özel eğitim alanına da yansımış, bireylere eğitim, ulaşım, sosyalleşme gibi alanlarda kolaylıklar sağlayan teknoloji uygulamaları geliştirilmiştir. Bilgi ve eğitim teknolojileri kullanılarak özel gereksinimli bireylerin yaşam biçiminde değişiklik yaratan, fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik uygulamaların varlığından söz etmek mümkün hale gelmiştir. Bu uygulamalar bireylere, bağımsızlık, hareketlilik ve yaşam kalitesi sunarak bireylerin daha bireysel hareket edebilmesini sağlamaya yardımcı olmaktadır. Özellikle eğitim alanında yapılan çalışmalar gün geçtikçe önemli hale gelmiştir. Bu çalışmada eğitim alanında uygulamaya konulan bir uygulama incelenmektedir. Özel eğitim alanında teknolojik uygulamaların yer verilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu uygulamaların erişilebilirliğinin, kullanılabilirliğinin ve verimliliğinin incelenmesi de özel önem taşımaktadır. Bu çalışmada özel eğitim alanında ortaya konulmuş, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilmiş “Özelim Eğitimdeyim” uygulamasına gelen kullanıcı yorumlarının analiz edilmesi amaçlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen uygulamanın özellikleri incelenecek ve gelen kullanıcı yorumları nitel analiz yöntemi olan içerik analizi ile analiz edilmiştir. Gelen yorumlar kategoriler ve frekanslar halinde sunulmuştur. Şu an halihazırda uygulamaya Google Play Store üzerinden 365 kullanıcı yorumu gelmiştir. Yorumlar iki

araştırmacı tarafından belirlenecek kriterlerle incelenmiştir. Böylelikle “Özelim Eğitimdeyim” uygulamasının kullanıcılar tarafından nasıl görüldüğü, olumlu ve olumsuz yanlarının neler olduğu ve nasıl geliştirilebileceğine ilişkin ipuçları elde edilmeye çalışılmıştır. Çalışma sonunda gelen yorumların çeşitli başlıklar altında toplanacağı öngörülmektedir. Aplikasyona olumlu ve olumsuz yorumların yanı sıra geliştirilmesine yönelik eleştiri ve katkıların da yorum olarak aktarıldığı tahmin edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel eğitimdeyim uygulaması; Özel eğitim

Türkiye ve Dünya'daki Eğitim Süreçlerinde Elektronik Kitap Veri Tabanları Kronolojisi: Hiperkitap Veri Tabanı Örneği

Serkan İPEKÇİ

Hiperlink Eğitim İletişim

Bildiri No: 09, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

Bu çalışma yakın tarihsel dönem içerisinde elektronik kitap (e-kitap) veri tabanlarının eğitim süreçlerindeki gelişimini incelemektedir. İnceleme, e-kitap veri tabanlarının ülkemiz ve Dünya ölçeğinde hem öğrenci hem eğitimcilerin eğitiminde kullanım alanı ve çeşitlerine odaklanmaktadır. Çalışmanın temel sorusu, e-kitap veri tabanlarının eğitim süreçlerindeki yeri ve işlevinin nasıl geliştiği ve bunun nasıl sürdüğü üzerinedir. Öyle ki bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimine paralel olarak içerdiği nitelikli ve güncel kaynaklara zaman ve mekândan bağımsız erişim imkânı sunan e-kitap veri tabanlarının varlığı eğitim alanındaki tüm paydaşların yararınadır. Bu noktadan hareketle kronolojik şekilde ülkemiz ve Dünya'daki çeşitli e-kitap veri tabanları incelenerek içerik, teknolojik altyapı, hedef kitle, erişim şekilleri vb. ölçütlere göre değerlendirilmiştir. Çalışmanın daha da somutlaştırılması adına ülkemizin ilk e-kitap veri tabanı olan Hiperkitap örnek vaka seçilmiştir. Bu seçime dair ilk veriler, Hiperkitap'ın K12 eğitim kurumlarından yükseköğretim kurumlarına dek gelişen bir içerik barındırdığı, kullanıcı kitlesinin sürekli arttığı ve dijital teknolojinin değişimine uygun şekilde ek özellikler ve erişim yolları sunduğu yönündedir.

Anahtar Kelimeler: Elektronik veri tabanları, elektronik kitaplar, Hiperkitap.

Engelli Danışanlarla Çalışmak

Elif EMİR ÖKSÜZ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi

Bildiri No: 10, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

Engelli bireyler toplumun '%10'undan fazlasını oluşturan heterojen ve büyük bir gruptur. Teknolojik, tıbbi, ekonomik ve en önemlisi de sosyal hakların gelişimine paralel olarak, engelli bireyler günlük yaşamın içinde giderek daha fazla rol almaktadır. Engelli bireylerin de tıpkı engelli olmayan bireyler gibi pek çok farklı psikolojik danışma ve psikoterapi ihtiyaçları olabilmektedir. Bu nedenle danışman ve terapistlerin engelli bireylerle çalışma ihtimalleri de gün geçtikçe artmaktadır. Artan bu ihtiyaca rağmen engellilik psikoloji ve psikolojik danışma lisans programlarında yeterince ele alınmamakta, dolayısıyla da mezunlar karşlarına engelli bir danışan geldiğinde hazırlıksız yakalanmaktadır. Engelli bir danışanla çalışırken dikkat edilmesi gereken temel noktalar danışanın sorunundan ve engel türünden bağımsızdır. Engelliliğin farklı bakış açılarından kavramsallaştırılması, engelliliğe ilişkin kullanılan dil, engelli kimlik gelişimi ve engelliliğin diğer kimliklerle kesişimi sonucunda ortaya çıkan durumlar tüm psikolojik danışman ve terapistler tarafından bilinmesi gereken konulardır. Engelliliği kavramsallaştıran modellerden en yaygın kullanılanları ahlaki ya da dini model, medikal veya tıbbi model ve sosyal modeldir. Danışman ve terapistler kendilerinin engelliliğe hangi açıdan baktıklarının farkında olmalı ve danışanlarının yaklaşımlarını da analiz edebilmelidir. Engel veya engelli kişiden bahsederken kullanılan kavramlar, terimler ve iletişimdeki örtük mesajlar terapotik iletişimi güçlendirebilir veya bozabilir. Bir danışan kendisini "kör" olarak tanımlarken, bu sözcüğün kullanılması başka bir danışan için aşağılayıcı olabilir. Mikro-saldırganlık adı verilen aşağılama amacı gütmeyen ancak danışanı örtük biçimde ötekileştiren ve değersizleştiren ifadelerin

kullanılması da ilişkiyi olumsuz etkileyebilir. Engeli olan her birey kendisini engelli olarak tanımlamamaktadır. Kişiler engelli raporlarını kullanıp özel tüketim vergisinden muaf araç alabilir; ama durumlarını daha çok tıbbi bir sorun olarak görebilirler, yani engelliliği kimliklerinin bir parçası olarak görmeyebilirler. Psikolojik danışman ve terapistler danışanlarının engelli kimlik gelişimi açısından buldukları noktayı tespit edebilme becerisine sahip olmalıdır ki danışanlarına uygun biçimde yaklaşabilsinler. Engelliliğin farklı kimliklerle kesişimi bireye özgü güçlükler ve fırsatlar olarak danışanın yaşamına yansiyabilir. Örneğin sekiz yaşındaki bir çocuk ile seksen yaşındaki bir bireyin yaşamları engellilikten aynı biçimde etkilenmez. Benzer biçimde engellilik kadın ve erkekler için de farklı yaşam deneyimleri doğurabilir. Terapist ve psikolojik danışmanlar, engelli bireyleri bütüncül bir şekilde değerlendirebilme becerisine sahip olmalıdır. Bu sunumda, engelliliği kavramsallaştırmada kullanılan yukarıda bahsedilen modeller tanıtılacaktır. Dil kullanımı üzerinde uygulamalı örnekler kullanılarak durulacaktır. Ayrıca engelli kimlik gelişimi ve diğer kimliklerle kesişimi de ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Engellilik modelleri, Mikro-saldırganlık, Engelli kimliği.

Topluma Hizmet Uygulamaları Dersinin Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Beceri Özelliklerinin Gelişimine Etkisi

Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN, Zeynep ŞİMŞİR

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Konya

Bildiri No: 11, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

Topluma hizmet uygulamaları ile mesleki eğitim veren kurumlarda ve özellikle yükseköğretimde gerek eğitim hedeflerine ulaşmak gerekse topluma faydalı uygulamaları teşvik etmek amaçlanmıştır. Bu açıdan incelendiğinde geleceğin öğretmeni olacak öğretmen adaylarının, toplumla ilgili kimi görev ve sorumlulukları yerine getirme bilinci kazanmaları ve böylece toplum adına fayda getirecek uygulamaların içinde yer almaları eğitim öğretim açısından da büyük bir kazanç olarak görülmektedir. Çünkü bu uygulamalar ile toplumla iç içe olan ve toplumsal sorunları çözmeye çalışan bireylerin sosyal birtakım kişilik özelliklerinde de gelişimin yaşanması beklenmektedir. İlgili literatür, yükseköğretim kurumlarında kredili bir ders olarak sunulan topluma hizmet uygulamalarının; bireylere farklı bakış açısı kazandırdığını, öğrenme performansını artırdığını, öğrencilerin toplumsal konulara ilgisini artırdığını, yeni problem çözme becerileri öğrettiğini ve öğretimi daha eğlenceli hale getirdiğini bildirmektedir. Bu noktadan hareketle, topluma hizmet uygulamalarının öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik ve sosyal beceri özelliklerine olan katkılarının incelenmesi gerekli görülmüştür. Tek grup ön-test son-test deneysel modelin uygulandığı çalışmada; topluma hizmet uygulamaları dersini alan 38 öğrenciye, öğrenim yılının başında ve sonunda “Sosyal Girişimcilik Ölçeği” ile “Sosyal Beceri Ölçeği Kısa Formu” uygulanmıştır. 14 haftalık süreç boyunca öğrencilerin Yüksek Öğretim Kurulu programında belirtildiği üzere toplum yararına örnek teşkil edecek proje ve bireysel etkinliklerde

görev ve sorumluluklar almaları beklenmiştir. Çalışmada kullanılan ölçekler yardımıyla toplanan verilerin analizinde, betimsel istatistiksel analizler ile eşleştirilmiş örneklemeler t-testi kullanılmıştır. Ayrıca t- testinden elde edilen puanların etki analizi yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre topluma hizmet uygulamaları dersi, öğretmen adaylarının hem sosyal girişimcilik hem de sosyal beceri özelliklerinin gelişmesine yardımcı olmuş ancak bu durum istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya koymamıştır. Ayrıca yapılan etki analizleri, topluma hizmet uygulamaları dersinin küçük etki düzeyinde kaldığını göstermiştir. Çalışmadan elde edilen bu bulgular, topluma hizmet uygulamaları dersinin yürütülmesi noktasındaki eksiklikleri işaret etmektedir. Etkinin düşük olması ve farklılığın anlamlı olmayışı; ilgili dersin uygulamasının tam olarak gerçekleştirilememesi, dersin yürütülmesi esnasında yaşanan COVID-19 pandemisi nedeniyle hedeflenen projelerin hayata geçirilememesi ve bu bağlamda planlanan bireysel görevlerin yerine getirilememesiyle ilişkilendirilmiştir. Dolayısıyla ilgili çalışmanın pandeminin yarattığı eğitimsel sorunlardan bağımsız bir ortamda yeniden tekrarlanması ve elde edilecek sonuçların ilgili literatürle paylaşılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal beceri, sosyal girişimcilik, topluma hizmet uygulamaları.

İlkokul Hayat Bilgisi Ders Kitabında Yer Alan Soruların Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi

Gökhan IZGAR

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Konya

Bildiri No: 12, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

Bu araştırmanın temel amacı ilkokul üçüncü sınıf hayat bilgisi ders kitabında yer alan ünite sonu değerlendirme sorularının Bloom Taksonomisine göre hangi bilişsel basamakta yer aldığının analiz edilmesidir. Nitel araştırma yöntemine göre tasarlanan bu araştırmada veriler doküman incelemesi tekniği esas alınarak toplanmıştır. Veriler Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 28.05.2018 gün ve 78 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilen “İlkokul 3. Sınıf Hayat Bilgisi Ders Kitabından” elde edilmiştir. Altı ünite oluşan ders kitabı içerisindeki toplam 46 okuma metni ve 56 adet etkinlik incelenmiştir. Bu incelemelere dayalı olarak ünite sonlarında yer alan toplam 89 değerlendirme sorusu veri seti olarak değerlendirilmiştir. Toplanan veriler içerik analizi tekniğine göre çözümlenmiştir. Verilerin analizinde şu sonuçlara ulaşılmıştır: Birinci ünite sonunda yer alan değerlendirme sorularının en çok bilgi (f=10) düzeyinde ve daha az kavrama (f=5) düzeyinde davranışları ölçtüğü, ikinci ünite sonunda yer alan değerlendirme sorularının en çok bilgi (f=10) düzeyinde ve daha az kavrama (f=4) düzeyinde davranışları ölçtüğü, üçüncü ünite sonunda yer alan değerlendirme sorularının en çok bilgi (f=14) düzeyinde ve daha az kavrama (f=2) düzeyinde davranışları ölçtüğü, dördüncü ünite sonunda yer alan değerlendirme sorularının en çok bilgi (f=12) düzeyinde ve daha az kavrama (f=3) düzeyinde davranışları ölçtüğü, beşinci ünite sonunda yer alan değerlendirme sorularının en çok bilgi (f=12) düzeyinde ve daha az kavrama (f=2) düzeyinde davranışları ölçtüğü ve altıncı ünite sonunda yer alan değerlendirme sorularının en çok bilgi (f=13) düzeyinde ve daha az kavrama (f=2) düzeyinde

davranışları ölçtüğü görülmüştür. Ayrıca ünite sonlarında yer alan değerlendirme etkinliklerinin tümünde bilişsel alanın uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarına yönelik üst düzey düşünme becerilerini ölçen sorulara yer verilmediği görülmüştür. Ders kitabında yer alan değerlendirme etkinliklerinde genellikle “...nedir? ...hangisidir?” gibi bilişsel alanın bilgi düzeyini ölçmeye çalışan, tanım, kavram veya olguyu soran sorulara yer verildiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin yorumlama, sonuç çıkarma, muhakeme etme, karar verme gibi becerilerini ortaya çıkarmaya çalışan sorulara yer verilmemesi bir eksiklik olarak görülebilir. Dolayısıyla ilkokul üçüncü sınıf hayat bilgisi ders kitabında yer alan ünite sonu değerlendirme etkinliklerinde öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini ortaya çıkarabilecek sorulara da yer verilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bloom taksonomisi, hayat bilgisi dersi, ünite değerlendirme soruları.

Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersinin Öğretmen Adaylarının Araştırma Kaygılarına ve Araştırma Öz- Yeterliklerine Etkisi

Zeynep ŞİMŞİR, Menşure ALKIŞ KÜÇÜKAYDIN

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Konya

Bildiri No: 13, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

Tüm disiplinlerde bilimsel araştırma sorgulamanın özü benzer olup, araştırma yöntemleri; teoriler ve bulgular arasındaki dinamik bir etkileşimle desteklenen sürekli ve titiz bir akıl yürütme sürecinden oluşmaktadır. Bununla beraber eğitim alanında yürütülen araştırmalar, eğitim katmanına dâhil olan okul, toplum, kültür ve tarih gibi bağlamsal faktörlerden etkilenmekte ve bu durum eğitim araştırmalarını şekillendirmektedir. Dolayısıyla içinde yaşanan çağın teknolojik gelişimlerinden etkilenen araştırma yöntemleri sayesinde yeni sorunların tanımlanması ve bu sorunların incelenmesi mümkün hâle gelmektedir. Ancak teknolojinin sunduğu bu imkânlar yanında var olan sorunları gözlemleyebilecek ve çözüm üretebilecek bireylerin de yetiştirilmesi esastır. Bu noktada eğitimdeki sorunların objektif bir biçimde ele alınması ve tanımlanmasında öğretmen adaylarına büyük sorumluluklar düşmektedir. Yüksek Öğretim Kurulunun yenilenen öğretmen yetiştirme programları kapsamında kredili bir ders olarak okutulmasına karar verilen Eğitimde Araştırma Yöntemleri dersinin, öğretmen adaylarına katkısı ve bu kapsamda adayların araştırma kaygılarının giderilmesi ile araştırma yapma konusundaki öz-yeterliklerine etkisinin incelenmesi gerekli görülmüştür. Çalışmada karma araştırma yöntemlerinden açıklayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Çalışmanın katılımcı grubunu 2019-2020 akademik yılında bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde Türkçe Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği ile Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümlerinde öğrenim gören 2. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çalışmanın nicel

kısımda “Araştırma Kaygısı Ölçeği” ile “Bilimsel Araştırmalar İçin Öz- Yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Nitel kısımda ise 12 öğretmen adayıyla görüşme yapılmıştır. Verilen analizinde içerik analizi ile karma ölçümler için two-way ANOVA kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre 14 hafta boyunca eğitimde araştırma yöntemleri dersi alan öğretmen adaylarının araştırma yapmaya yönelik öz-yeterlik düzeyleri artmış ancak araştırma kaygılarında bir değişme olmamıştır. Öğretmen adaylarıyla yapılan derinlemesine görüşmelere göre, öğretmen adaylarının araştırma kaygıları üzerinde pek çok faktör etkili olmuştur. Buna göre deneyimsizlik, COVID-19 pandemisi nedeniyle grup üyeleriyle etkili iletişim kuramama, raporlaştırma konusundaki yetersizlik gibi faktörlerin kaygıyı artırdığı görülmüştür. Çalışmadan elde edilen bulgulara dayanarak, öğretmen adaylarının desteklenmesi özellikle pandemi sürecinde yaşanan olumsuzlukların azaltılması için rehberlik faaliyetlerinin çoğaltılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Araştırma kaygısı, araştırma öz-yeterliği, araştırma yöntemleri.

Sosyal Etkiye Duyarlık Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Mustafa SARITEPECİ

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Konya

Bildiri No: 14, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

İnsan sosyal bir varlık olarak çeşitli sosyal sistemler içerisinde öğrenme, herhangi bir olaya tepki geliştirme ya da bir durumla ilgili kararlar almada başkalarının bu bağlam çerçevesindeki davranışlardan etkilenirler. Bireylerin bu etkilere yatkınlık düzeyi sosyal etkiye duyarlılıklarının göstergesidir. Bir başka ifadeyle sosyal etkiye duyarlık, bireylerin sosyal etkileşimleri sonucunda başkalarının davranışları ve olay ya da durumlara yönelik bakış açıları çerçevesinde kendi davranışlarını düzenleme, bakış açısını değiştirme ya da uyarlamaya yatkınlık düzeyi olarak açıklanabilir. Özellikle İnternet erişim olanaklarının artması ve sosyal medya kullanımının yaygınlaşması ile birlikte çeşitli konular (siyaset, din, popüler kültür konuları vb.), yeni teknolojiler (5G, yapay zeka vb.), ticari ürünler gibi yapılara yönelik davranış, tutum ya da sahip olunan yargıların yönlendirilmesi ya da istendik bir şekilde değiştirilmesi amacıyla yoğun bir bilgi akışına maruz kalınmaktadır. Bu durum sosyal etkiyi ve bunun bir sonucu olarak bireyin sosyal etkiye duyarlılığını daha önemli hale getirmektedir. Bireyin davranışları, tercihleri ve kullanım alışkanlıkları üzerindeki etkisinin düzeyi ve ilişkili olduğu yapıların belirlenmesi bağlamında bireyin sosyal etkiye duyarlılık düzeyinin belirlenmesi önemli görülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada Oyibo ve Vassileva (2019) tarafından Busch, Schrammel ve Tscheligi (2013) "İkna Edilebilirlik Envanteri" iki boyutu ve Kaptein vd. (2012) "İkna Edici Stratejilere Duyarlık Ölçeği" bir boyutu kullanılarak ortaya konulan sosyal etkiye duyarlık ölçeğinin (SEDÖ) Türkçe'ye uyarlanması amaçlanmıştır. Çalışmada öncelikle gerekli izinler e-posta yoluyla alınmıştır.

Ölçeğin orijinal formu araştırmacı tarafından Türkçe'ye çevrilmiş ve bu çevirinin eř değerliği dil uzmanı tarafından kontrol edilmiştir. Hazırlanan 14 maddelik form, ölçek geliştirme ve ilgili alan bağlamında deneyimli iki araştırmacıya uzman görüşü almak için gönderilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmış ve ikinci bir dil uzmanı tarafından Türkçe form İngilizceye çevrilmiştir. Bunu takiben dil uzmanı ile orijinal form ve çeviri formunda yer alan maddeler anlam bakımından karşılaştırılmıştır. Ölçek formunun nihai biçimini oluşturmak için 20 üniversite öğrencisinin katılımıyla pilotlama çalışması yapılmış ve ölçek maddeleri anlaşılabilirlik bakımından gözden geçirilmiştir. Oluşturulan ölçek ve çeşitli demografik bilgileri içeren çevrimiçi form aracılığıyla gönüllülük esasına dayalı olarak 88'i kadın ve 132'si erkek olmak üzere toplam 220 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Katılımcıların 10'u mezun ya da lisansüstü eğitim düzeyinde olduğundan, 8'i ise uç değerler oluşturduklarından dolayı bunlardan elde edilen veriler analiz dışında bırakılmıştır. Sosyal Etkiye Duyarlık için toplanan verilerin Kaiser Meyer Olkin katsayısı .917 olarak hesaplanmış ve Bartlett'in Küresellik Testi $p < .01$ düzeyinde anlamlıdır ($\chi^2 = 1107.47$, $p = .00$). Bu değerler Sosyal Etkiye duyarlık ölçeği veri setinin açımlayıcı faktör analizi (AFA) için uygun olduğunu göstermektedir. 14 maddelik SEDÖ faktör yapısını belirlemek için özdeğeri 1'den büyük, en az %5 açıklayıcılığa sahip faktörler dikkate alınmış ve faktör yükü alt sınırı .45 olarak belirlenmiştir. AFA ile yapı geğerliğinin belirlenmesinde SEDÖ ölçeğinin olası faktörlerinin ilişkili olacağı öngörüsünden hareketle direct oblimin döndürme tekniği kullanılmıştır. Analiz sonucunda özdeğeri 1'den büyük ve en az %5 açıklayıcılığa sahip üç faktör (Faktör1: 6.00, Faktör2: 1.24; Faktör3: 1.09) olduğu tespit edilmiş ve 2 madde binişiklik göstermiştir. Bundan dolayı bu maddeler ölçekten çıkarılarak AFA tekrarlanmıştır. AFA sonucunda iki madde de binişiklik oluşmuş ve bir madde de .45 ve üzerinde hiçbir faktörde yüklenmemiştir. Bu 3 madde ölçek formundan çıkarılmış ve AFA yeniden tekrarlanmış ve iki faktörlü bir yapı oluşmuştur. Faktörlerden; "Sosyal Öğrenme ve Sosyal Kanıt" 6 madde ve %46.477 açıklayıcılığa, "Sosyal Karşılaştırma" ise 3 madde ve %12.073 açıklayıcılığa sahiptir. AFA ile ortaya çıkan iki faktörlü yapının uygunluğu doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile kontrol edilmiştir. DFA sonucunda elde edilen uyum

iyiliği değerlerine ($\chi^2/df=2.206$, RMSEA= .075, GFI=.901, CFI=.938) göre 2 faktörlü sosyal etkiye duyarlık ölçeğinin yapısı, kabul edilebilir bir uyuma sahiptir. DFA sonrasında 3 faktörlü yapıya ait güvenilirlik düzeyini belirlemek için iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin geneline ait iç tutarlılık katsayısı .86 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlarda sosyal öğrenme ve sosyal kanıtta .84, sosyal karşılaştırmada ise .67 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak 2 faktörlü ve 9 maddeden oluşan geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal etki, sosyal etkiye duyarlık, ölçek uyarlama, üniversite öğrencileri.

İntihar Düşüncesi Olan Danışanlar ile Çalışmak ve İntihar Risk Değerlendirmesi

Abdulkadir HAKTANIR

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Konya

Bildiri No: 15, Bildiri Sunum Şekli: Sözlü Sunum

İntihar vakaları, dünya genelinde büyük bir halk sağlığı sorunu olarak büyümeye devam etmektedir. Türkiye’de de her gün yaklaşık olarak 9 kişi intihar yüzünden hayatını kaybetmektedir (yılda 3000’den fazla ölüm). Bu sayı yıllara göre değişiklik gösterse de bazı yıllarda Türkiye’de bir yıl içinde trafik kazasından dolayı olay yerinde ölen insan sayısından fazla olabilmesi ise aslında durumun ciddiyetini göstermektedir. Gerek bu vakaların önlenmesi gerekse intihar düşüncesi olan danışanlar ile çalışılması konusunda önemli eksikler bulunmaktadır. Tamamlanmış intihar vakalarının düşürülmesi için alınması gereken sosyal, politik ve kültürel tedbirler ve adımların atılması gerekli olduğu kadar, alanda çalışan ruh sağlığı çalışanlarının intihar düşüncesi olan danışanlarla karşılaşabileceklerinden, intihar ile ilgili risk faktörleri, koruyucu faktörler, intiharın farklı belirtileri ve intihar risk değerlendirme gibi konularda bilgi ve beceri sahibi olması önemlidir. Son yıllarda yaşanan olaylar nedeniyle, kriz psikolojik danışmanlığı ve psiko-sosyal müdahale konularına ilgi artmış olsa da psikolojik danışmanların bu konulardaki becerileri desteklenmelidir. Bu kapsamda, psikolojik danışmanlar için intihar düşüncesi olan danışanlar ile çalışmak konusunda ek çalışmalar yapılması faydalı olacaktır. Psikolojik danışmanların sahip olduğu bilgi ve beceri düzeyinin artırılması amacı ile, bu sunumda, okullarda, farklı kurumlarda ve özelde çalışan psikolojik danışmanlara, intihar etme düşüncesi olan danışanlar konusunda, intiharın belirtileri, danışanın intihar etme riskinin değerlendirilmesi ve yasal ve etik durumları göz önüne alarak nasıl bir yol haritası izlenmesi gerektiği ile ilgili bilgi sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik danışman, intihar, danışan.